

مطالعه الگوی کثرت در وحدت و وحدت در کثرت در رابطه با " مفهوم حج و طراحی مجتمع فرهنگی یادمانی شهدای منای حج ۱۳۹۴ "

ژیر مصطفی^۱، کامران علیزاده آذر*^۲

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران، zhir_van@yahoo.com

۲. * - دانشیار گروه معماری، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران، karo.alizadeh@gmail.com

چکیده

اوج اعتلا و شکوفایی هنر ایرانی در ساحت مقدس هنر اسلامی متجلی گشته است. توحید نخستین اصل معماری اسلامی به شمار آمده و از جمله ویژگی های آن وحدت است. در هنر اسلامی، پدیده «وحدت در کثرت» و «کثرت در وحدت» وجود دارد. به جامعه انسانی نگاه کنیم ظاهر انسان ها متفاوت است، اما از نظر فطری در باطن یکی هستند، همین انسان های متفاوت در مراسم مذهبی حج مسلمانان به وحدت می رسند. نماد وحدت در کثرت و اندیشه توحیدی زمانی پدیدار می شود که میلیون ها انسان در طواف کعبه به حرکت در می آیند، از این عده کثیر یک کل سازماندهی شده به وجود می آید و این گونه در مراسم حج، وحدت در کثرت معنا می یابد. فرهنگ بسان خوان غنی و پر نعمتی است که مبانی نظری انسان را برای آفرینش مهیا می سازد، در این راستا معماری یادمانی در مقام گونه ای مهم از معماری، که با گذر قرن ها همچنان در زیستگاه های ما حضور قدرتمند معنایی و کالبدی داشته، وابستگی و ارجاعات بی واسطه تری به فرهنگ دارد. حادثه ی بسیار تلخ منا در مهر ماه سال ۱۳۹۴ در روز عید قربان رخ داد و باعث جان باختن و مصدومیت جمع کثیری از زائرین بیت الله الحرام شد. بر این اساس هدف از پژوهش حاضر بررسی الگوی کثرت در وحدت و وحدت در کثرت در رابطه با "مفهوم حج و نقش آن در طراحی مجتمع فرهنگی و یادمانی شهدای منای حج" می باشد. روش تحقیق توصیفی تحلیلی بر پایه ی گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای و میدانی است. با توجه به اینکه مجموعه مورد طراحی هم یک بنای یادمانی و هم یک مرکز فرهنگی است و با مطالعات صورت گرفته می توان نتیجه گرفت که وجود مجتمع های فرهنگی یادمانی در جوامع پاسخی است به نیاز جوامع هنری و ارتقاء فرهنگ که مشتمل بر فضاهاى متعدد به منظور پیشبرد هر چه بیشتر و بهتر هنری و فرهنگی و همچنین تبادل فرهنگی است و از طرفی یادمانی می باشد برای زنده نگه داشتن یاد شهدای منای حج ۱۳۹۴.

واژه های کلیدی: فرهنگ، فرهنگسرا، یادمان، حج، کثرت در وحدت، یادمان شهدای منای حج.

^۱ این مقاله برگرفته از رساله کارشناسی ارشد نویسنده اول با موضوع «طراحی مجتمع فرهنگی یادمانی حج بر مبنای الگوی سیر از کثرت به وحدت در مهاباد» است که در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۲ به راهنمایی جناب آقای دکتر کامران علیزاده آذر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز با موفقیت مورد دفاع قرار گرفته است.